

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JOZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A tengernagy ur számadása.

Budapest, május 24.

Kellemetlenül homályos kérdés vár tisztázásra a delegációknak holnap megkezdődő nyilvános ülésein. Két állítást kell valamilyen összegeztetni, amely számok közül az egyik a magyar tengerészeti albizottság jelentésében, a másik báró Spaun tengeresgáznak az osztrák tengerészeti albizottság előtt mondott beszédében fordul elő. Mivel pedig a tengerészeti albizottság a jelentését nem alapította másra, mint a tengerészeti parancsnoknak elébe terjesztett jelentésére, ennél fogva a dolog úgy áll voltaképpen, hogy báró Spaunnak két állítása tüntet fel olyan elterést, amely felvilágosításra szorul.

A magyar tengerészeti albizottság jelentése, báró Spaun adataira támaszkodva, azt mondja jelentésében, hogy a haditengerészet tárgyi szükségleteinek szállításában az arány kielégítő, mert a kvóta arányát meghaladja. Az osztrák tengerészeti albizottság ülésén pedig azt mondta báró Spaun, hogy Magyarországnak a szállításokban való részvételére még mindig nem éri el a kvótaarányt, amennyiben Ausztriára 84.4, Magyarországra 15.6 százalékban osztatnak fel a szállítások. Amott tárgyi szükségletekről van szó, emitt pedig a tengernagy szállításokról beszélt, még pedig az ipar és kereskedelem érdekeinek istápolásával kapcsolatosan. Ezért szupponálni lehet, hogy az eltérés onnan ered, hogy az osztrák albizottságban csak az ipari szükségletekről volt szó. Még így is erősen szorozul a magyarázatra a két nyilatkozat. Ha azonban ez a jóakaratu szuppozíciók nem állna meg, akkor egyszerűen vérlázító inzultusról volna szó, amelyet a tengerészeti kormány vezetője a magyar törvényhozás egy bizott-

ságával, tehát Magyarországgal szemben megengedett magának.

A tengernagy beszédének a hiteles szövegét nem ismerjük, mert albizottsági ülésről csak a hivatalos tudósításból van módunkban tájékozást szerezni. De az a kivonata a beszédnek, amely hozzánk jutott, megengedi a súlyosabb esetet is. Am egyelőre csak az enyhébb esettel kívánunk foglalkozni, a míg nem ismerjük a teljes tényállást. Konstatáljuk, hogy még ebben az esetben is, ha ugyanis csupán az ipari szükségletekről beszélt az admirális az osztrák delegációban, felvilágosítást igényel az a kérdés, hogy vajjon ha az összes — tehát ipari és mezőgazdasági — szükségleteket szembeállítjuk az ipari szükségletekkel és fölteszszük, hogy a mezőgazdasági szükségleteket mind Magyarországon szerzik be, akkor olyan nagyon megváltozik-e az arány Magyarország előnyére, hogy a két eltérő állítás összegeztethető?

Őszintén szólva, bajos egy kissé hinni ebben, főleg ha meggondoljuk, hogy ugyanaz a Spaun, aki ezeket az adatokat előterjesztette, a magyar borokat kitiltotta a haditengerészet hajóiról. Viszont azt is bajos fölteni, hogy a magyar tengerészeti albizottság vak, vagy süket. Arra meg éppen oly kínos gondolni is, hogy a haditengerészet vezetője valótlanul mondott valamelyik albizottságban.

A kérdést tehát tisztázni kell. Nemcsak azért, mert itt a magyar közigazdaságnak milliókra menő érdekeiről van szó. Ez is fontos. Hanem még ennél is fontosabb, hogy a magyar delegációval nem lehet játszani. A delegáció nyilvános ülésén lesz alkalma báró Spaunnak igazolnia magát. Reméljük is, hogy fel fogja használni ezt az alkalmat és fel-

fogja deríteni, hogy mit mondott és hogy amit mondott, azt hogyan értette? Ha pedig a tengernagy ur ezt önkénynt nem tenné, a magyar delegációban lesz annyi kötelességtudás, hogy megtétesse vele és megszámlattassa a tengernagy urat akkor is, ha rendben van a számadása és még inkább, ha nincs rendben.

BELFÖLD.

A pestmegyei főszolgabírák mozgalma. A pestmegyei főszolgabírák mozgalmat indítottak a közigazgatási eljárás egyszerűsítése és javítása érdekében. E mozgalom eredménye az a határozati javaslat, amelyet Pestvármegye törvényhatósági bizottsága elé terjesztettek és megküldtek a többi törvényhatóságoknak is. E javaslat, amelyet Ivánka Pál főszolgabíró nagy szakértelemmel dolgozott ki, a közigazgatás bajainak és hibáinak legfőbb okát a munka felesleges szaporításában és a tisztviselői fizetések elégtelenségében találja. Első sorban tehát a közigazgatás hivatalos személyzetét minden szükségtelen dolog alól fel kell menteni és a meglévő állások javadalmazását a megélhetős színvonalára emelni. E javaslatba hozott változtatások megvalósítása esetén, a javaslat megközlése szerint, még sokáig nem lesz szükség megyei és járási hivatalok személyzetének szaporítására és kevés költséggel meg lehetne oldani a közigazgatás javításának rég húzódozó kérdését. A közigazgatási eljárás gyorsítása és egyszerűsítése érdekében szükségesnek tartja a megyei telefonhálózatok legalább fokozatos kiépítését, a sok írásos munka অপaszását, a hivatalok kellő felszerelését és legalább a díjnokok és alantas tisztviselők fizetésének javítását, mert ez a személyzet csekély fizetése miatt csak rövid ideig marad egy helyben és így allandóan gyakorlatlan egének tanítása meríti ki a hivatalfőnök erejét és idejének nagy részét. A határozati javaslat mellé adott gyakorlati tanácsok kimerítő meg-

REGÉNY.

Zsarkovic kapitány.

— ELBESZÉLÉS. —

Írta: SAS EDE.

(2)

Am a fücska verses köszöntőjét s a leánya által átnyujtandó bokrétát nem találta Zsarkovic ur a veje számára elég ovációknak. Fontoskodva, titkolózva szólította meg a leányát:

— Te, Ida. Nem gondolnád, hogy lakomát kellene adnunk a Lajos nevenapján? Hétország szülő lakomát, a mire meghívják az ismerőseinket, a barátainkat? Hadd koccsintsanak a Lajos egészségére!

— Nagyon helyes — kapott az ötleten az asszony. Nagy vacsorát csapunk...

— A mire meghívjuk az alispánt is. Bizonyosan eljön, ha én szólok neki...

— Hogyne. Majd én is szólok Bártfaynak, hogy hozza magával a nagybátyját.

Zsarkovic derüs, magas homloka ráncokba futott össze. Már nem lelkesedett annyira a fényes vacsoráért, az alispán meghívásáért.

— Te, Ida, én éppen arra akarlak kérni, hogy Bártfay Dezsőt ne hívjuk meg a vacsorára.

— Hogyan? Hát mit képzel édes apám, hogy ne hívjuk meg a legjobb ismerősünket? Akkor inkább lemondok az egész vacsoráról.

— Jó. Hát lemondok az egész vacsoráról. A kapitány látta, hogy az asszony ujjai reszkettek a belső izgatottságtól, a visszapancsolt indulattól. Mind a ketten akartak egymásnak valamit mondani s egyik sem mert

hozzá kezdeni. Végre is Zsarkovic állott meg elhatározottan a leánya előtt:

— Ida. Már régen akartam veled beszélni. Most már nem halasztom tovább. Nekem nem tetszik a te egész ismeretséged azzal az urival. Nem tetszik a lovaglásod, kettesben, minden áldott reggel. S mondhatom, neked: igen sokszor mentem már le az istállóba, zsebemben szorongatva a revolver agyát, hogy a szép, fehér lovadat agyonlőjsem... No ne sirj. En is megsajnáltam a szegény állatot. Gondoltam: nem muszáj neki elpusztulnia, ha ugyan a gazdaasszonyának megjön az esze.

— De hát mit akar édes apám? El akarja rontani az árthatlan mulatságomat?

— Azzal az emberrel igenis el akarom rontani. Ellenszenves volt előttem az a fickó, midőn először megláttam. S azóta megbizonyosodtam, hogy az ösztönöm nem esalt. Neked annak a fickónak a silányságáról fogalmad sincs. Amint-hogy a legtöbbszór nincs az asszonyoknak fogalmuk a csábítójuk silányságáról, akinek a kedvéért el akarják árulni a derék, becsületes férjüket. Te, Ida, én mondom neked, az öreg ember, hogy ha az asszonyok a csábítóik lelkébe látnának: ha látnák, hogy az milyen hitványul gondolkozik róluk, hogy szerelemnek hirtelen a szívükben, hogy csak a durva szenvedélyüknek akarják a nőt, a hitvest feláldozni: hát a legtöbb asszony undorodva taszitaná el őket és sirva borulna a nyakába az urának... Ez is olyan szemhiázi fráter. Nem hinném, hogy szeretni tudnád, ha becsülöd önmagadat...

— A hidegvérű asszonyknak area hirtelen sötétpirosá vált apjának e szavaira.

— Tehát édes apám gyanusít? Jó, hát lemondok arról a lovaglásról. Pedig egyéb öröömöm sem volt a világon.

A kapitány keményen a leánya szemébe nézett:

— Egyéb öröömöd sincsen, Ida? Te mondd

azt, akinek derék, áldott jó férje van és két aranyos gyermeked?

Az asszony elfordította a fejét és kitörő bosszúsággal mondotta:

— A férjemet — töredezte — a férjemet ne hozza elő...

Zsarkovic megfogta a leánya kezét, igen erősen, szinte vörös lett az asszony kezcsuklója; mert még nagyon sok erő volt a vén, remegő fejű Zsarkovic kapitányban. Ugy kényszerítette, hogy fejeje forduljon, hogy a szemébe nézzen.

— A férjedet ne hozzam elő? Miért ne beszéljek a férjedről Ida?

— Miért ne? csapott ki fékevesztve az asszonyból az indulat. Édes apám még magyarázatot kér tőlem? Édes apám óhajta a leszámolást, amit én mindig kerültem? Nos, jól van. Tehát megmondom: ne hozza elő a férjemet, mert hiszen maga tudja legjobban, hogy nem szerettem, hogy sohasem szerettem; maga tudja legjobban, hogy miért mentem hozzá...

Zsarkovic nem felelt vissza a leányának hasonló lángoló indulattal. Megállott előtte nyugodtan és a sóhajta hangosabb volt, mint a szava, amikor válaszolt neki:

— Értem a szemrehányásodat, Ida. Szemérem hányod az apádnak, a könnyelmű, vén bűnösnek, hogy nyakig el volt merülve az adósságaiba; hogy a tisztí kardbotot a koldusbottal kellett volna föleserélnie s ezért áldozta föl magát érte a leánya?

— De édes apám... Hát azt mondom én? Hogy vádolhat ilyen kegyetlenséggel?

— Nem vádollak kegyetlenséggel, leányom. Az életet vádolom. Mert az élet, az kegyetlen volt hozzánk. Te nem is igen emlékszel arra a rettenetes cifra nyomorságra, amit a fővárosban átélünk, mert akkor még kicsiny gyermek voltál. Kis gyermek, aki csak a kéményesprő bácsitól fél; a végrehajti bécisítől nem...

(Folytatása következik.)

okolás kíséretében a közigazgatási eljárás számos részletkérdését ölel fel elismerésre méltó igyekezettel és szakavataltsággal.

A delegációk.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 24.

Az 1898. évi közös zárószámadosokat tárgyalta ma a magyar delegáció zárószámadási albizottsága gróf Keglevich István elnöke alatt. A közös kormánytagjai közül Kriehammer hadügyminiszter és Kállay Béni közös pénzügyminiszter voltak jelen az ülésen, azonkívül Spaun tengernagy és Plener számszéki elnök.

Mohay Sándor előadó röviden ismertette a zárószámadosok főbb adatait és a mutatók tulkiadásokat. Előirányozva volt 195,662,237 forint, míg a tényleg előfordult kiadás 183,905,219 frt.

A tulkiadások legnagyobb része a terményeké magasabb arából, kisebb része pedig a nem elegendő magas előirányzatból származik. A nem elegendő magas előirányzatot illetőleg a költségvetési tételek helyesbítése, mely 1890. óta megkezdett, ezáltal is folytatott. Ezen tulkiadásokban is bennfoglaltnak a megszállási hitel egyes címéinél felmerült tulkiadások, melyek eddig fölmentést szert nem igényeltek, mert az egész megszállási hitel tekintetében átruházási jog volt engedélyezve, amely azonban már az 1899. évre vonatkozólag megszűnt. Az előadó betekintette az összes leltárakat is és amennyire az idő rövidsége mellett magának azokról ítéletet alkotott, úgy találta, hogy azok pontosan vannak összeállítva.

Kéri a közös számvevőszéket, hogy jövőre a zárószámadási albizottság előadójának bocsásson rendelkezésre kimutatásokat az 1898. évtől kezdődőleg a miniszteriumok szerint elkülönítetten a közüzemi költségre történt előirányzatok- és kiadásokról, valamint a vámjövedelemre vonatkozólag is. Ez ismertetés alapján az albizottság általánosságban elfogadta az 1898. évről szóló közös zárószámadosokra vonatkozó előterjesztéseket.

Az egyes tárcák zárószámadásait.

Dr. Mohay Sándor előadó ismerteti a külügyi tárca zárószámadásait, amelyek észrevétel nélkül jóváhagyatnak.

Gróf Thorotzkay Miklós előadó a hadügyi zárószámadosokról referál.

Dr. Mohay Sándor kérdést intéz a gyulafehérvári várterületi birókora vonatkozólag, ahol a katonai kincstár és az egyes tényszerűsítések között a viszonyok meglehetősen tisztázatlanok, amire nézve a külügyminiszterium között tárgyalások vannak folyamatban és a hadügyi kormányzat és az egyes felek között polgári perek is vannak függőben. Kéri, mivel a hadügyi kormányzatnak az építkezési kérdésekben elfoglalt merev álláspontja a város fejlődését teljemen akadályozza, ezen kérdést igyekezzék a hadügyi kormányzat a kölcsönös érdekeknek megfelelően megoldani tisztázni. Felhozza azonkívül, hogy ugyancsak Gyulafehérvárott villamos világítás rendeztetvén be, a vállalkozó ugyanazon áron, amennyire eddig a petróleummal való világítás került, késznek nyilatkozott a villamos világítás berendezésére az összes katonai épületekben, ajánlatát azonban nem fogadták el. Felvilágosítást kér ennek okairól és kéri, hogy a villamos világítás az összes katonai épületekben berendezessék.

Baró Kriehammer Ödön hadügyminiszter megjegyzi, hogy a Gyulafehérvárott is fölmerült építkezési bíalmi kérdések rendezéséről törvényjavaslat készült és ez a két miniszterelnökkel már közöltetett is. A hadügyi kormány maga is élelnek óhajtja, hogy ez az ügy mielőbb szabályoztassék. Ami a villamos világítás berendezése iránt Gyulafehérvárra nézve tett ajánlatot illeti, ez különben abból az okból nem fogadták el, mert a központi telep a váron kívül van tervezve és így háboru esetére más világításról kellene gondoskodni. De gondoskodott a hadügyi kormányzat arról, hogy ez az ügy megvizsgáltsék és remélhetőleg kedvező eredmény lesz elérhető. Egyéb kérdésekre válaszul megjegyzi, hogy a katonaisztli leánynevelő intézetek létszáma teljes, sőt, hogy — más íly nevelő- és képzőintézetekkel ellentétben — évente számos folyamodót kénytelenek elutasítani. — Az elemi csapatok és érszervegési rendszabályok okozta költségek előre számszerűleg meg nem állapíthatók, de a részben a legnagyobb szigorral járnak el. A károk bekövetkezetté bizottságilag meg kell állapítani és azokat (vihar, vizáradás, jégeső stb.) községi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Baró Wodianer Albert megjegyzi, hogy a költségvetést meghaladó kiadásoknál előzőleg a pénzügyminiszter hozzájárulását kellene kikérni.

Baró Kriehammer Ödön hadügyminiszter előadja, hogy ez tényleg évek óta meg történik; oly elemi csapatok esetén azonban, midőn a károkat rögtön pótolni kell, ily előzetes hozzájárulást kikérni lehetetlen; de ezek a kiadások a zárószámadosok összeállításánál az egyes tárgyakra vonatkozólag, amelyekben a kár előfordult, számszerűleg igazolhatók.

Több felszólalás történt a rendes költségvetés XXII. címénél (élelmezés) előfordult hiteltul-lépésről.

Baró Kriehammer Ödön hadügyminiszter: Arra a kérdésre, vajjon a költségelőirányzatok készítésénél nem lehetne-e a tényleges forgalmi árakat jobban megközelíteni, azt válaszolja, hogy rendszerint a

legnagyobb tíz év tényleges beszerzési árának átlagát veszik alapul, leültetvén előzőleg e tíz évből a két legdrágább és a két legolcsóbb év. Az így megállapított előirányzati árakat haladták meg a piaci árak a zárószámadásban kitüntetett összeggel. Az élelmi cikkek beszerzésénél egybékített kellő gondossággal jártak el, mert a mikor magasabbak voltak az árak, kevesebbet szereztek be és a lehetőségig várak a beszerzésekkel addig, a míg ismét olcsóbb árak voltak elérhetőek. Ezt csak az előre beszerzett, valamint átmenetileg a tartalékkészletek felhasználása fette lehetővé; e nélkül a hitel-tul-lépés még nagyobb lett volna. Szóba hozott ezután, hogy milyen eredmények várhatók e részben az 1899. évi zárószámadosoknál.

Röckenhausen lovaz osztályfőnök részletesen ismerteti az eddig rendelkezésre álló számadatokat. Ezekből az tűnik ki, hogy 1899-ben az élelme beszerzése kedvezőbb viszonyok közt történt, mint 1898-ban, de az alacsony előirányzott költségvetési árak mellett 1899-re nézve is hitel-tul-lépések megállapítása várható. A folyó évben ellenben már eddig is nagy meztakarítások történtek a címénél.

Köszeghy Sándor kérdi, miben rejlik az oka annak, hogy a konzervek kicserélésénél az előirányzatot szemben hitel-tul-lépés fordul elő?

Baró Kriehammer Ödön hadügyminiszter erre megjegyzi, hogy az 1898. évi költségvetésben megszavazták ugyan a konzervek szaporítását, de a kicserélés költségeit megfelelőleg nem emelték, mint-hogy ezen szükséglet előirányzása alkalmával nem volt ismeretes, hogy az összes beszerzés mennyibe fog kerülni. A hitel-tul-lépés éppen annak megkezdésére, hogy az összes beszerzés többé került, a nélkül, hogy az árak lényegesen csökkentek volna. Felmerült az a kérdés is, miért kellett a hadsereg saját bevételeinek 42.000 forinttal csökkenteni azon a címen, hogy Bécs városa a fogyasztási adó jövedelméből fizetendő járulékát már évek óta nem fizeti.

Baró Kriehammer Ödön hadügyminiszter előadja, hogy minden megtörtént arra, hogy a tétel a hadseregnek jövőre is megmentessék, de az e részben indított pörnek kedvezőtlen kimenetelre volt és így Bécs városa a részéről e címen további hozzájárulásra szamitani nem lehet.

A hadügyi zárószámadást egyebekben észrevétel nélkül jóváhagyatják, mire

Plener Ernő lovaz, a közös legfőbb számvevőszék elnöke általánosságban még rövid megjegyzést tett a közös zárószámadosok kezeléséről.

Ezután átterek a tengerészeti zárószámadás részleteire, melyeket színién gróf Thorotzkay Miklós előadó ismertetett, aki kérdést intézett a tengerészeti vezetőjéhez az egyes címekben mutatkozó interkalaris jövevelemek tárgyában.

Baró Spaun tengernagy, a tengerészeti osztály főnöke, erre azt válaszolta, hogy a III. címenél megszűnteti, a II. címenél pedig lényegesen lezállítja ezen tételeket, az I. címenél azonban mar csak azért sem helyezheti kiállításba e szantétel módosítását, mert a fizetésemelés következtében a jövedelem emelkedése várható.

Egyebekben észrevétel nélkül jóváhagyatják a tengerészeti zárószámadást; ugyszintén Szerb György előadó ismertetése alapján jóváhagyatják a közös pénzügyminiszteriumra és a közös legfőbb szamellenőrzésre vonatkozó zárószámadosokat is.

Ezzel az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet. A krakói Czaz levelezője meginterviewolta az osztrák politikai közelet egyik előkelőségét az osztrák politikai helyzetéről. A kiváló államférfi, akiben a politikai körök magát Köber miniszterelnököt sejtik, azt hangoztatta, hogy már nem lehetséges a válság megoldását tovább halogatni, mert annyira kiéleledtek a viszonyok.

Bizonyságot oldáról, ugymond, az abszolutizmus hangoztatják. De elektintve minden egyéb agrodalomtól, a megoldásnak ez a neve a monarchia és a dualizmus érdekében igen problematikus. Minden komoly politikus tudja, hogy az abszolutizmus csak oly személyek lanszirozzák, kiknek felelősségük nincs, de igen sok idejük van. Komoly politikusok mas utat keresnek, mely a jelenlegi bonyodalmból kivezet. Ezután hosszasan fejtegette a nyelvörvényt, melyről azt mondta, hogy még sohasem létesült oly beható munka alapján ilyenmü törvény Ausztriában, mint ez a javaslat. A javaslatról a közvélemény is bebizonysította, hogy abban a kormány jóindulata nyilvánul. Hogy ennek dacára e javaslat ellen egy nagy part az obstrukcióhoz folyamodott, ugy ezek valóban nem egészséges viszonyok. Sok oldalról a képviselőház felszólalásán dolgoznak, ami természetesen is, mert ez volna az egyedüli kísérlet, amit a kormány eddig meg nem tett e helyzet szamulása céljából. De első sorban itt arról van szó, hogy vajjon a pártok maguk nem tehetnének-e komoly kísérletet az obstrukció leküzdésére. Idéig ilyen kísérlet komoly módon nem történt és ama pártoknak, melyek a jelenlegi képviselőház fenntartására súlyt helyeznek, be kellene bizonyítani, hogy azok kötelességük tudatában is vannak abban az irányban, hogy az obstrukció ellen erélyes küzdelmet kell folytatni. Most nyílik alkalma egy a lengyel klubnak, mint a többi pártoknak arra, hogy a parlamentáriszmushoz való kétség-telen ragaszkodásuknak a gyakorlatban is kifejezést adjanak. Ezzel nem azt akarja mondani, hogy az obstrukció elleni küzdelemnek orvosenüli győzelemmel kell végződnie. Meg kell ezt kísérlni és pedig becseletesen, őszintén és erélyesen. A kormány már bebizonysította, hogy a türelem gyakorlásához ért. Meg kell tehát

kísérlni az obstrukciót kifarasztani és kimeríteni. A képviselőház következő ülésének napirendjén az indemnyi áll, ha a esetek ez ellen is megkezdik az obstrukciót, ugy az összes pártoknak tömörülnök kell ennek lezavására. De ehhez kitartásig kell és a személyes kényelemzeretnek feladása. El kell kerülni azt, ami már egyszer megtörtént, mikor Thun miniszterelnököt csupa kényelemzeretből két ízben is cserben hagyták a pártok. Ki kell bírni a hosszú üléseket és valószínűleg személyes támadásokat és sértéseket is el kell viselni. Ha a képviselőház pártjai ezt a próbát keresztül viszik, ugy valószínűleg mégis sikerülni fog az obstrukciót legyőzni. Ehhez akaragytűtése van szükség. Addig míg ez nincs, nem csodákozik a felett, hogy mindig csak a ilaz felszólalásnak tervét dicserik, mint egyedüli, eddig még meg nem kísérelt orvosszert.

Harc mindhalálíg.

— A Budapesti Napló táviratai. —

London, május 24.

A Reuter-ügynökség jelenti a Rhenoster-folyó mellől tegnapi kelettel: A boerok, kik elhagyják mostani állásaikat, visszavonulnak a Vaal-folyóhoz. Azt mondják, hogy halálüg küzdeni fognak. French tábornok Prospectben van, mely helység a Rhenoster-folyótól vagy 5 mérföldnyire északra fekszik. Hamilton együtt működik French hadműveleteivel. Az általános vélemény az, hogy az angolok olyan hamar Pretóriában lesznek, ahogy menni tudnak. A bennszülöttek azt állítják, hogy a boerok két ágyut elástak a Rhenoster-folyó medrébe.

London, május 24.

A Reuter-ügynökség jelenti Pretóriából e hó 21-ikéről: A szövetségesek el vannak határozva, hogy Johannesburgot a végső megvédelmük. Ugyanez az ügynökség Dundeeből e hó 23-ikéről azt az értesülést kapta, hogy a Wasehang folyón az ideiglenes vasuti hidat teljesen elkészítették.

A Reuter-ügynökség jelenti a volksrusti boer táborból e hó 20-áról: Tegnap délután a boerok előérrei megmatadták a brit csapatok egyik osztályát Majubától délre Aquantu és Monts-prospect között. 8 anaolt megölték és 13-at megsbesztettek. A boeroknak nem volt veszteségük. A burgherek inkább mint valaha el vannak határozva, hogy Transvaalba készüljék invázióval szembe szállanak.

London, május 24.

Lord Roberts jelenti a Rhenoster folyó déli partjáról tegnapi kelettel:

Ma reggel megérkezésemkor ugy találtam, hogy az ellenség az éj folyamán elmenekült és a folyó északi partján erős hadállást foglalt el, amelyben gondosan elszáncolta magát. A hadállás megvédését azonban nem tartotta tanácsosnak, mikor hallotta, hogy Jan Hamilton serege Heilbronban áll és a lovasság, amely néhány mérfölddel alább átkelt a Rhenoster folyón, jobb utóvédjét fenyegeti. A Rhenoster folyó hidját és a vasuti vonalat néhány mérföldnyire elpusztították. Hamilton serege a Piet de Wett vezetésével alatt álló boerokat Lindleytől Heilbronig kergette. A Rhenoster folyónál heves ütközés folyt az átkelésért. Verszteségünk súlyos lehetett volna, ha nem lett volna jól megfontolt terünk, amely Smith-Dorrien dandárt a kellő pillanatban az ellenség jobb szárnyára hozta. Boshofi hadállásunk parancsnoka jelenti, hogy az utóbbi napokban 300-nál több oranjei boer adta meg magát. Kelly-Kenny azt jelenti, hogy a yeomanry-csapat a Bloemfontein és Boshof között levő területet megtisztította az ellenségtől.

London, május 24.

A Standard-nak jelentik Heilbronból, hogy Steyn elnök Frankfortban, Heilbrontól keletre van.

London, május 24.

A Reuter-ügynökség jelenti Fokvárosból 22-iki kelettel: Hír szerint Krüger elnök a boer követség vezetőjétől, Fischer-től levelet kapott, amelyben ez azt ajánlja neki, hogy a legjobb feltételeket, amelyeket Lord Roberts neki ajánl, fogadjja el a kapituláljon. Azt hiszik, hogy mihely az angolok a Vaal folyón átkelnek, Roberts proklamációt fog kibocsátani, amelyben közhírré teszi, hogy azoknak a burghereknek, akik visszatérnek ültetvényeikre, megkímélik marhájukat és egyéb jószágukat. Valószínűnek tartják, hogy a burgherek többsége ezzel a föltétellel visszatér tanyáira.

Washington, május 24.

Fischer, a boer követség vezetője, alaptalan-nak mondja azt a Fokvárosból terjesztett hírt, hogy azt tanácsolta Krüger elnöknek, hogy a Roberts lordtól kieszközölt legjobb feltételek mellett adja meg magát.

London, május 24.

Az alsóházban Sidney Gedge kérdést intéz a kormányhoz, hogy ama tényre való tekintettel, hogy sok száz, Pretóriában fogolyként őrzött katonára Krüger elnök abszolút hatalmában van, a kormány a békétárgyalások megindításának előfeltételül megállapodik-e abban, hogy a fegyvereket előbb feltétlenül szabadon bocsássák és brit területre küldjék.

Balfour, a kincstár első lordja azt feleli, ha a kérdező attól fél, hogy Krüger bizonyos körülmények között feladná a civilizált népek törvényeit, szónok roményli és hiszi, hogy erre semmi ok sincsen. Egyébként a kérdés kissé korainak látszik.

London, május 24.

A Reuter-ügynökség jelenti Lourenco-Maquez-hől e hó 22-éről: A Bundesrath gőzösök 30.000 uncia aranyruddal Hamburgba hajózott.

Triest, május 24.

Egy angol gőzös ma ágyukkal és hadiszerekkel megrakodva elindult a kikötőből állítólag Sanghaiba, tényleg azonban a Delagoa-öbölbe. Az ágyuk a Scoda-nyárból valók.

HIREK.

Budapest, május 24.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— Személyi hírek. Vámbéry Ármin budapesti egyetemi tanárt meghívták, hogy mint a szultán vendége Konstantinápolyba jöjjön. — Dr. Mangold Henrik királyi tanácsos rendes főorvosai működése megkezdésére már Balatonfüredre érkezett.

— Az özvegy kegyele. Bécsből telegrafálják nekünk, hogy Mária Terézia főhercegné 10.000 koronát adományozott boldogult férje Károly Lajos főherceg szobra javára.

— A szombathelyi püspök betegsége. Hidassy Kornél szombathelyi püspök, mint levelezőnk írja, néhány nap óta ágyban fekvő beteg. Angyán Béla egyetemi tanárt május 22-én táviratilag hívták a püspök betegágyához, aki dr. Mezirádszky Kálmán megyei főorvossal együtt megállapította, hogy a főpap nagymértű influenzában szenved, de erős természetű néhány nap múlva győzedelmeskedhet a bajon. Szombathelyen nagy részvétet kelt a főpap betegsége.

— Erzsébet királyné szobra. Varasdon, mint nekünk táviratozzák, ma leplezték le nagy pompával Erzsébet királynénak az Erzsébet-parkban állított emléksobrát. Az ünnepség már tegnap kezdődött a polgárőrség katonái takarodójával. Ma reggel éberrésztől fújtak. 1/4 11 órakor az összes boltokat bezárták és az egész polgárság az Erzsébet-parkba gyűlt. Ott volt a vármegye nemessége, Josipovich volt miniszterrel, a katonatiszttal, a hatóságok, a papság, az egyesületek és az iskolák. Zichy Rubido főispánt, mint a bán képviselőjét lelkes zsviód-kiáltásokkal üdvözölték a hölgybizottság, amelynek élén Kuszevich báróné és Josipovich Vilma állottak. Placht Sándor, a kereskedelmi bizottság elnöke, amely társaság a szoborra való gyűjtést megkezdte, beszédet intézett a főispánhoz és megkérte, hogy leplezze le a szobrot. A főispán válaszában hangsúlyozta a polgárság lojalitását és aztán a bán nevében elrendelte a szobor leplezését. Amint a lepel lehullott és a Rendics szobrász tervezte szobor láthatóvá lett, a zenekar rázendített a Gotterhalté-ra. A jelen voltak mind levették kalapjukat és szlavát kiáltottak, miközben 21 diszlövés dördült el. A szobor megtekintése után Placht elnök megkérte Breitenfeld polgármestert, hogy vegye oltalmába a szobrot, amit a polgármester a város nevében meg is ígért. Azután Kolarics városi plébános beszentelte a szobrot, a varasdi hölgyek koszorút tettek rá és végül a polgárőrség ellépett a szobor előtt. Este a színházban díszelőadás és hangverseny volt. A varasdi hölgyek nagy összeget gyűjtöttek, amelynek kamataiból évenként a királyné halálának napján megkoszorúzzák a szobrot.

— Az isaszegi honvédszobor. Az isaszegi Szabadság-hegyen szobrot állítanak az isaszegi csatában elesett honvédek emlékére. A szobor elkészítésére pályázatot hirdettek, amelyen tizenennyven művész vett részt husz pályaművel. A pályázat sorsa felett tegnap határozott a szoborbizottság és egyhangulag a László jellegű műnek ítélte oda a pályadíjat. Szerzője Radnai Béla fiatal szobrász, aki a tíz szobor közül a Pázmány-szobrot készíti. A pályadíjat nyert szobor egy honvédközlegényt ábrázol, aki balkezában ma-

gasra tartva az ezred zászlaját, kivont karddal támad az ellenségre. A szobor leplezése fényes ünnepségek keretében az őszszel lesz.

— Áldozó ostromtörték. A főváros katolikus templomaiban ünnepi istentisztelettel ülték meg áldozó ostromtörték napját. A templomok a verőfényes szép időben mind megteltek ünnepi közönséggel és az ifjuság köréből sokan járultak áldozásra. Számosan készülnek ugyanis a bérmlásra, melynek megtartása iránt azonban még az egyházi főhatóság nem intézkedett.

— Hegedüs Sándor díszpolgársága. Magyar-Zsákod székely község Hegedüs Sándor kereskedelmi minisztert díszpolgárává választotta meg és az erről szóló díszoklevelet nagy küldöttség ma adta át a miniszternek. (A Hegedüs-család nemesi előneve ugyanis „magyar-zsákodi“.) A küldöttség ma délelőtt tisztelt Hegedüs Sándornál Damokos Endre alispán és Gálfi Kálmán főszolgabíró vezetése alatt. A küldöttség tagjait Győrffy Endre képviselő mutatta be a miniszternek. A székely atyafiak szónoka egyik ékes beszédű székely volt, akinek a neve véletlenül szintén Hegedüs Sándor. A földműves Hegedüs olyan talpraesett beszédet mondott a miniszternek, hogy a parlament e kiváló szónoka alig tudott a meghatottságában felelni. De aztán nagyon szépen, a legmelegebb szavakban köszönte meg a megiszteltetést és őszinte hálával vette át a díszpolgárságról szóló gyönyörűen kiállított oklevelet. Azután ebédre hívta meg az egész társaságot, továbbá a vármegyei képviselőket, Dániel Gábor, Helai Ferencet, László Mihályt. Jelen voltak továbbá Hegedüs Lóránt képviselő, ifj. Hegedüs Sándor fogalmazó, Hegedüs István egyetemi tanár, Hegedüs Béla stb. Az ebéden résztvettek még a miniszter neje, leánya Rózsika és Hegedüs Lórántné. Az első köszöntőt Damokos alispán mondta a miniszterre, a székelyek közül a minisztert éltették László Péter, Gagyi Lajos és Győrffy István. A miniszter s utóbb fia Hegedüs Loránt szintén felköszöntötték a magyar-zsákodiakat.

— A bankkormányzó Debrecenben. Mint Debrecenből telegrafálják, Bilinski Leó bankkormányzó ma délután 4 órakor odaérkezett. Fogadtatására az állomáson nagy közönség gyűlt egybe. Debrecen sok kitűnősége élén gróf Degenfeld József főispán, Ráso Gyula alispán és Sinonffy Imre polgármester voltak jelen. Bilinski előbb az alispán, majd a polgármester üdvözölte, mire Bilinski melegen mondott köszönetet. Ezután a bemutatkozások következtek, miután a notabilitások sorra üdvözölték a bankkormányzót, akinek kísérelében Debrecenbe érkezett rohonzai Franzer József vezértitkár is. Azután Bilinski a főispánnal Debrecen híres ötos fogatát a Bika-szállóban berendezett lakására. A bankkormányzó a vezértitkár kísérelében az Osztrák-Magyar Bank debreceni fiókjának hivatalos helyiségébe ment, ahol a tisztikar ünnepes díszben várta. Megérkezésekor Kernhoffer József, a debreceni fiók igazgatója üdvözölte. Bilinski válaszában kifejtette, hogy a város és a bankhivatalnokok kedves fogadtatása kellemesen hatott rá. Örvend, hogy lejött Debrecenbe, amely város palatörsoraival kedvező benyomást tett rá. Kernhoffer bemutatja a személyzetet, majd a hivatalos helyiséget. A kormányzó nagyon megdicsérte a rendet és a pontosságot. Azután nagy és előkelő társasággal kísérve a Nagyerdőre ment, ahol nagy közönség várt rá. Este a polgármester nagy vacsorát adott a kormányzó tiszteletére. Bilinski debreceni látogatásának az a célja, hogy a bank legnagyobb magyarországi fiókját közvetlenül megismerje, a várost, iparát, gyárt és kereskedelmi vállalatát megtekintse. Holnap a bankot működése közben szemléli meg, majd látogatásokat tesz. Délben pedig a debreceni kereskedő világ által tiszteletre rendezendő díszében vesz részt. Délután a gyári és iparvállalatokat tekinti meg, este pedig visszautazik.

— Orvosi jubileum. Dr. Singer Henrik, a miskolci kórház igazgató főorvosa a napokban töltötte be kórházi működésének 25-ik évét. Ugy a város előkelősége, mint a kórházi tisztviselők szép ovációban részesítették ez alkalomból. A kórházat felidéztek s ünnepi beszédek kísérelében ezüst palmaágot s ezüst koszorút nyújtottak a jubiliánsnak. Az orvosi kar nevében dr. Szanóth és dr. Süttner, a gyógyszerészek részéről pedig Balogh József mondtak beszédeket. Az üdvözlés után lakoma volt.

— A bosnyák küldöttség kudarca. A múlt héten, mint jelezte volt, Boszniából és Hercegovinából harminc előkelő mohamedán érkezett Budapestre, hogy kihallgatást nyerjen a magyar királynál és egyúttal ő felségénél panaszt tegyen Kallay Béni közös pénzügyminiszter kormányzati rendszere ellen. A küldöttségnek azonban nem sikerült a fogadtatást kieszközölnie az udvarnál. A bosnyák urak türelemmel vártak néhány napig, de mikor látták, hogy minden fáradozásuk hiába való, elhatározták, hogy tisztelegni fognak a budapesti török főkonzul-

nál. Lutfi bég főkonzul azonban távol volt és a török főkonzuluson kijelentették, hogy nem fogadják a küldöttséget.

— A Hunyadiak rokonsága. Déváról írják: A hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat szakülésén dr. Sályom-Fekete Ferenc alelnök a Hunyadiak rokonsága címen igen érdekes felolvasást tartott. Kimutatta, hogy a Hunyadiak és a velük rokon Kendei család bolgár eredetűek lehetnek. A Nagy Lajos idejében feltűnt Kendei fia János és Kende voltak. Ennek a Kendének a neje Hunyadi János rokona lehetett s Klára leánya Barb Kenézhez ment feleségül, akinek a borbátvízi kenézi kerületben volt birtoka. János fia Hunyadi Mátyás idejében Bereg és Ugocsa megyék főispánja volt. Mint Mátyás király kedves rokona sok birtokot kapott. A Hunyadi-ház ellenségei éppen ezért vették őket is üldözőbe. A felolvasást nagy érdeklődéssel hallgatták.

— Akik kevéssel is beérik. Az Anzeiger von Oberland című svájci lapban olvasható a következők nem mindennapi tudósítás:

„Tegnap óta a Mettenbergweg fordulóján, Riberach mellett egy petróleumlámpa áll. Tegnapelőtt százakra menő tömeg vonult fel zenével és zászlókkal a lámpához s virágokkal és borostyánnal díszítette föl. A zenekar a nemzeti himnuszot játszott, miközben több hordó sört ütötték csapra. Egy polgár beszédet mondott, amelyben megköszönte a községtanácsnak, hogy ily figyelmes volt a polgárság iránt. Beszéde végeztével a tömeg éljenriadalomban tört ki s taracokot durrogattak. Estefelé zeneszó mellett ünnepélyesen meggyújtották a lámpát s tűzijátékokat rendeztek.“

— Gyertyánffy-ünnep. Lélekemelő ünnepség folyt le ma délelőtt Budán az állami polgáriszkolai tanítóképző intézetben. Gyertyánffy István, a pedagógium alapító-igazgatója tiszteletére, nyugalomba vonulása alkalmával, volt tanítványai búcsú-ünnepélyt rendeztek. A pedagógium nagytermét színlüggé megtöltötte a nagyszámban egybegyűlt ünnepelő közönség, amelynek soraiban ott voltak: Zsilinszky Mihály államtitkár, Berzeviczy Albert v. b. t. t. államtitkár, Molnár Albert miniszteri tanácsos, Halász Ferenc osztálytanácsos, Józsa János tanfelügyelő, dr. Staub Mór királyi tanácsos, Göz József igazgató, Feterffy Sándor kir. tanácsos, Lalkics Vendel igazgató, Popovics Vazul országgyűlési képviselő, stb. Az ünnepelt igazgató betegsége gátolta a megjelenésben, de család-jából jelen voltak: Gyertyánffy Bálint honvéd alezredes, Sappán Vilmos kir. tanácsos, Szentgyörgyi Balint miniszteri titkár. Az ünnepélyt Kiss Áron igazgató nyitotta meg, üdvözölve a nagyszámú közönséget. Ezután a paedagogium énekkara a Himnusz énekelte el, mire Váró Béni Fogaras vármegyei tanfelügyelő szép beszéd kísérelében leleplezte Gyertyánffy életnagyságú képét, mit a volt tanítványok megbízásából Stettika Gyula festett meg a paedagogium számára. Kiss Áron igazgató átvette a képet, jellemezte az ünnepség jelentőségét, felsorolta az ünnepelt érdemeit, huszonnégy éves munkálkodásának maradandó eredményeit. Az ünnepély programját a paedagogium ének- és zenekara zárta be a Szózatnál.

— Házasság. Sebesitz Ottokár esendő főhadnagy e hó 19-iken eljegyezte Nagy Mariska kisasszonyt Kolozsvárott.

— Szenté avatás. Mint Rómából telegrafálják, ma ment végbe a Szent-Péter-templomban a boldoggá avatott Jean-Baptiste Delasalle és Rita de Cascia szenté avatása. A templom pazarul volt díszítve és fényesen kivilágítva. A Szent-Péter-téren katonaság, a templom belsejében pápai gárdisták tartották fenn a rendet. A Szent-Péter-téren felállított tribünöknél jelen voltak a diplomáciai testület tagjai; a máltai lovagrend tagjai, a római nemesség, a főbb méltóságok családjai, a pápai udvar és sok meghívott vendég. A tribünök között óriási néptömeg gyűlt össze. A nézők számát 60.000-re teszik, akiknek fele francia, német, portugál és olasz zaráncok volt. Az ünnepség 1/29 órakor kezdődött, amikor az imponáns menet megindult a templom felé. A menet élén a római reguláris és szekuláris papság haladt. Azután jöttek a papirendek képviselői és az egész pápai udvartartás, utánuk a patriarkák, az érsekek, a püspökök és negyven biboros. A pápát a flabelumokkal körülvevő sedia gestatorián vitték a templomba. Mikor a szentáta a főoltárhoz ért, hangos tetszésnyilvánítás fogadta, de a rendezők intésére azonnal elcsendesült minden. Mikor a fényes menet a bazilika kapujához érkezett, a pápa fölkel és helyet foglalt a trónuson, amely körül a biborosok, a püspökök és más papi méltóságok sorakoztak. A szenté avatás szertartása jó soká tartott. A pápa imát mondott, fölolvasta a szenté avató dekrétumot és aztán elmondta a tedeumot. Úgyanabban a pillanatban valamennyi római templomban megkondultak a harangok. A tedeum után Oreglia biboros misét mondott. Végre a szentáta ünnepies áldást osztott és délután 1 órakor a közön-

ség meg-megújuló lelkes tüntetése mellett visszatért a Vatikánba. Az egész ünnep alatt példás rend uralkodott. Este a Szent Péter-tér árkdájait és kolonád-jait kivilágítják. Az ünnep alatt két baleset történt. Egy génuai zarándok abban a pillanatban, mikor a Szent Péter templomba belépett, szélütést kapott, úgy hogy kórházba kellett vinni és ott meghalt. A templomban egy csillárról levált egy darab és egy *Rejorger* Mária nevű párisi asszonyt talált, de sérülése nem súlyos.

— **Galeotto megölte.** Palermóba is ellátogatott a nagy Galeotto s megölt egy szép leányt, Guiseppina la Blanca az algózata a szörnynek. A leány jegyese volt Lommato Domenico nevű fiatal embernek. Az esküvő előtt azonban a vőlegény valami olyan betegségbe esett, ami miatt abba maradt a házasság. A szülők erre máshoz akarták férjhez adni a leányt. Azonban egyszerűen olyan hírek kezdtek keringeni a városban, hogy a leány szeretője volt az előbbi vőlegényének. Azt is megtudták, hogy ki a hirhordás forrása. Maga az ember, akit szeretőnek vallott a pletyka. A leány szülei pörbe fogták a fiatal embert, hogy lányuk becsületét rehabilitálják, a szép Guiseppina azonban érezte, hogy a bírói ítélet nem adhatja neki vissza tönkretért jónevét. Elhatározta, hogy megöli magát. Felöltöztet a fehér ruhájába, végigkúdt az ágyon, aztán leöntötte magát egy kanna petróleummal, egy szál gyujtóval lángalobbantotta az egésztestet s mire csak a lángokat is észrevették volna, porrá égett. A közvélemény egyszerre a pártjára állott s szép szomorú temetést rendezett neki Palermó városa.

— **A budapesti tornaegylet jubileuma.** A közélet számos kiünőségének jelenlétében ünnepelte a budai tornaegylet fennállásának negyedszázados jubileumát. Az ünnepély a budai Vigadó disztermében folyt le, ahol megjelent *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter, mint az egyesület elnöke, *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter, *Halmos* János polgármester, *Kun* Gyula tanácsnok, *Kollár* Lajos az egyesület elnöke; a testvéregyesületek küldöttségével képviseltették magukat. *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter nyitotta meg a diszülést a következő beszéddel:

Tisztelt közgyűlés! A Budapesti Tornaegylet ma üli meg 25 éves fennállását és énnekem jutott ama kitüntető szerep, hogy az előzőik tisztelt felhalhatom. Nagy örömmel engedtem e kitüntető felhívásnak, mert szívem egész melegével örvendek ama szép eredményeknek, amelyet ez az egyesület 25 éves fennállása alatt a mai napig elért. Az egyesület a testdézssel párhuzamosan ápolja a lélek etikai edzését is és e két mozzanat nemesítő erővel bír nemcsak a jelen nemzedékre, de minden későbbi generációra is. Nagy örömmel engedtem e kitüntető felhívásnak, mert szívem egész melegével örvendek ama szép eredményeknek, amelyet ez az egyesület 25 éves fennállása alatt a mai napig elért. Az egyesület a testdézssel párhuzamosan ápolja a lélek etikai edzését is és e két mozzanat nemesítő erővel bír nemcsak a jelen nemzedékre, de minden későbbi generációra is. Nagy örömmel engedtem e kitüntető felhívásnak, mert szívem egész melegével örvendek ama szép eredményeknek, amelyet ez az egyesület 25 éves fennállása alatt a mai napig elért.

Dr. *Kollár* Lajos, az egyesület elnöke, tartotta meg ezután ünnepi beszédét.

Hangoztatta a testgyakorlás fontosságát. Ki kell hozni az ifjúságot a kávéházak fülledt légköréből, s a szabadban testmozgásra kell őket szoktatni. Röviden vázolja az egyesület negyedszázados működését, viszontagságait, küzdelmeit a német acorában, s annak megtérésével gyors fejlődését. Végül köszönetet mondott az egyesület megalapítóinak, s azoknak, akik előjöttek, hogy a mai ünnepélyes gyűlés díszét emeljék. Beszédet lelkes eljénzéssel fogadták.

Halmos János polgármester annak kijelentésével, hogy csak egészséges emberek képezhetnek erős, egészséges társadalmat, jubileuma alkalmából nemcsak őszinte szívből üdvözli az egyesületet, hanem a székes főváros közönsége nevében meleg köszönetet is mond tevékenységéért.

Azután a rokonegyesületek üdvözlései következtek: *Kun* Gyula tanácsnok a *Nemzeti Torna Egyesület* testvéri üdvözlését tolmácsolta, gróf *Andrássy* Géza a Magyar Athletikai Klub nevében köszöntötte az egyesületet, majd a III. kerületi torna- és vívóegylet képviselője, dr. *Stern* József mondott néhány üdvözlő szót, az obudai tornaegylet nevében dr. *Bosenhárd* József üdvözölte az egyesületet, végül a Budapesti Torna Klub és a Magyar testgyakorlók körének képviselői szólaltak fel.

Wettstein Gyula táblai bíró indítványára az elhangzott beszédet jegyzőkönyvbe veszik.

Még báró *Fejérváry* köszönetet mondott *Kollár* Lajos elnöknek szép ünnepi beszédeért, *Halmos* János polgármesternek és a rokonegyesületeknek üdvözlésükért.

Délután négy órakor nagy tornaverseny volt a budai sport-telepen.

— **Tanítók mulatsága.** A magyar tanítók kaszinója június 2-án, szombaton saját szamaritánus

alapa javára nyári mulatságot rendez a mátyásföldi vendéglő disztermében. A mulatságot kedvezőtlen időben is megtartják. A mulatság esti hat órakor kezdődik.

— **Az elzülött gyermekekért.** Az elzülött gyermekek megmentésére alakult intézet a Kamara-erdőben szeptemberben nyílik meg. Az intézetben, amelyre a református nagypénteki társaság eddig közel 120 000 forintot gyűjtött, a lányokat varrásra, mosásra és egyéb háztartási munkákra, a fiukat kertészetre és iparra oktatják. *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter felesége, aki a nagypénteki társaság élén olyan fáradhatatlan buzgalmat fejtett ki az intézet létrehozása érdekében, női küldöttséget vezetett az ügyben a király elé s arra kérte, engedné meg, hogy az új jótékony intézetet a megdíszült Erzsébet királyné nevével nevezzék el. A király örömmel hallotta, hogy a jótékony intézet ügye már annyira előrehaladt, köszönetet mondott *Hegedüs* Sándornak önfeláldozó fáradozásaiért és szívesen bologyezzet a küldöttség kérésébe. Az intézet számára Budapest székes főváros 2800 korona segélyt szavazott meg. Azonkívül 4000 korona államségélyre is van kilátás.

— **A dróttolvajok.** A táviró- és távbeszélőhuzalok tolvajai egymásután kerülnek a rendőrség kezeibe. Ma is kettőt kísérték át a vizsgálóbíróhoz: *Jäger* Péter Pál 26 éves napszámot és *Matyi* Ferenc 22 éves lakost. Mind a kettőt rovoit multu és csak e hó 14-én szabadultak ki a fogházból.

— **Halálugrás a bástyáról.** Béna, megölt aggasztán bandukolt ma délben a budai vár bástyájának a Krisztina város felé néző részén. Egyszerre fölkapaszkodott a bástya fokára és kétségbeesett sikoltással levette magát a mélységbe. A Lovas-ut 16. sz. ház előtt zuhant le és borzalmasan összezúzott tagokkal, eszméletlenül terült el a kövezeten. A szerencsétlen aggasztán már haldoklott, a mikor a mentők a János-kórházba vitték. A rendőrség a nála talált iratokból megállapította, hogy *Milosovits* Antalnak hívják, monostorszegi születésű 74 éves és valamikor honvédermester volt. Betegeskedése miatt nyugdíjazták, azonban a csekély nyugdíjából nem tudta a gyógykezelés költségeit fedezni és így mindjobban adósságokba merült, amelyek végre teljesen a nyomorba döntötték. Ezt magyarázza meg az a kis levélke, a melyet nála találtak:

— Egészen nyomorék vagyok, nem tudok tovább élni.

A kórház orvosai nem hiszik, hogy megéri a reggelt.

— **Öngyilkos uriaszony.** Említettük, hogy a Teréz-körút 3. szám alatt levő ház IV. emeletéről levetette magát egy elegánsan öltözött nő a földszintre. Ma délelőtt a halott zsebében talált ódudala alapján küldött táviratra megérkezett Veszprémből az uriaszony özvegye, aki ráismert benne özv. *Krascsent* Vilmosra. A szerencsétlen asszony boncolászt mellőzte s ma este kettős koporsóba zárva Veszprémbe viszik, ahol holnap délután kísérik örök nyugalomra.

— **A szabónő gyilkosa.** Bécsben a Neustift-Gasse 21. számú házban, mint már megírtuk, tegnap éjszaka egy suhanc meggyilkolta *Pleskott* Maria szabónőt. A gyilkost *Radetzky* Gyulának hívják, tizenkilenc éves. A vallatáskor azt hazudta, hogy reménytelen, viszonzatlan szerelem miatt ölte meg a leányt, a vizsgálat azon kiderítette, hogy a suhanc aznap délelőtt járt a szabónőnél először olyan ürügy alatt, hogy ki fogja bérelni a hónapos szobáját s meggyőződve arról, hogy a leánynak megtakarított pénze van, elhatározta, hogy ki fogja rabolni.

— **Kecskemét város törvényhatósága** más 23-án tartott rendes havi közgyűlésén tárgyalta Debrecen városnak a miniszterelnökhöz és az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát, melyben az állami teendő ellátása körül fölmértető városi költéseknek megtérítését kérte. Kecskemét város közönsége is hasonló kérelmet intéz a miniszterelnökhöz és a képviselőházhoz. Kolozsvár város megkeresésére koszoru megváltás címen 200 korona szavazatot meg a Munkácsy Mihály emlékére a törvényhatóság által szegény képzőművészek segélyezésére létesítendő alapítványra.

— **Szerencsétlenség a Dnnán.** A *Dunagőzhajózási Társaság* tudatja velünk, hogy *Carl Ludwig* nevű postagőzőse az éjjel feltélt jövet *Ercsi* fölött beleütközött egy meg nem világított ladikba. A kapitány későn vette észre a ladikot, mert mikorra a hajót megállította, az öszelütközést már nem lehetett elkerülni. A ladik felborult, de a benne ülő emberek közül három embert kimentettek. A megmenekült emberek azt állítják, hogy közülük még négy személy volt a ladikban, de ezek nyomtalanul eltűntek a hullámok között.

(x) *Linhart* Vilmos festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fenykőpésszeti háttérök és szinpadok kölcsönbe kaphatók.

A Poliklinika közgyűlése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 24.

Vannak jótékonycélú intézeteink, amelyeknek áldásos működéséről talán sohasem vehetünk tudomást, ha azok, minden nyilvános egyesület köteles szokásaként nem tárgyalnak ügyeiket nyilvános nagy ülésen, s ha itt-ott egy-egy adakozás nem hívna fel rájuk a figyelmet. Ilyen intézmény a *Budapesti Poliklinika Egyesület*, amelynek legfőbb célja és erőnye a szakadatlan buzgó munkálkodás minden kérdés, minden feltűnési vagy nélkül. Nem is lehet ez másképpen egy olyan egyesületnél, amely nap-nap után folytonos összekötöttesben van fővárosunk testileg szenvedő legszegényebb társadalmával. A túlszűrt kórházak mellett valóságos áldás a szegény betegnek a Poliklinika, s ezer meg ezer ember gondol vissza évenként arra a jótéteményre, amiben ott része volt. Ma akarva, nem akarva tőrnie kell ennek az egyesületnek a nyilvánosságát szerény, de annál eredményesebb munkássága közben. Rendes közgyűlésben számolt be arról, amit a lefolyt évben végzett, s erről szóló tudósításunk főképp emlékeztetés legyen arra, hogy az intézmény él és virágzik és mindenképpen megérdemli a nemes emberbarátoknak leghatóságosabb támogatását.

Délelőtt tizenegy órakor kezdődött a közgyűlés a poliklinika Hársfa-utcai kórházának nagytermében. A közgyűlési fényt növelte az egyesület védnökének, *József* főherceg és *Klotild* főhercegnőnek megjelenése.

Délelőtt tíz óra tájban már mozgalmal készlet mutatott a keskeny, hiányos közvezetési utca, amelynek kerepesi-uti bejárója előtt diszbe öltözött lovasrendőr várta a felvonuló vendégek érkezését. Az egyesületi ház kapubejárata szöveg felvont díszítve s a passzitos udvaron keresztül szőnyeggel volt borítva a bejáró, amely az igazgatósági épületbe vezet. A kapu előtt *Boeckberg* rendőrfelügyelő egy szakasz gyalogrendőrrel tartotta fenn a rendet. Sorra egymásután érkeztek gróf *Szapáry* István az egyesület elnöke, dr. *Lichtenberg* Kornel alelnök, gróf *Károlyi* Istváné a poliklinika főigazgatójának elnöke, gróf *Csekonics* Endre, gróf *Csekonics* Endréné, gróf *Szapáry* Istváné, báró *Dániel* Ernőné, báró *Révay* Gyula, *Márkus* József főpolgármester, *Sámuel* Lázár országgyűlési képviselő a feleségével, dr. *Stern* Samu, dr. *Hirschler* Agost, dr. *Török* Lajos, dr. *Vas* Bernát egyetemi magtánár főorvosok, dr. *Lichtenberg* Kornélné, dr. *Török*né Deü Emma, dr. *Eros* Gyuláné, dr. *Fekete* Hugó, dr. *Baumgarten* Edmondné, özvegy dr. *Herich* Károlyné. Kéссvel tizenegy óra előtt érkezett *Szél* Kálmán miniszterelnök, *Ferenc* Dezső képviselőházi elnök, dr. *Wlassics* Gyula miniszter, az utóbbi feleségével.

Pontban tizenegy órakor érkezett meg a főhercegi pár. *József* főherceget *Bolla* altábornagy honvédségi adiócs és báró *Vécsey* István halogód kísértek. A főhercegnővel *Szirmay* grófnéval jött.

Az érkező vendégeket gróf *Szapáry* István elnök, dr. *Eros* Gyula egyetemi tanár, a poliklinika igazgatója fogadták a kórház gyakorló orvosaiól alakult rendező bizottság élén.

A közgyűlési teremben gróf *Szapáry* István röviden üdvözölte a főhercegi part s azután megnyitottákn jelentette ki a közgyűlést.

Dr. *Eros* Gyula igazgató olvasta fel erre az egyesület múlt évi jelentését. A jelentés megemlékezik a kormány által az egyesület céljaira engedélyezett jótékonycélú sorsjegyekről, mely eddigelő száz-ezer koronát jövedelmezett a humanus egyesületnek. Ez tette lehetővé, hogy az egyesület megvehette a hársfa-utcai kórházal szomszédos szöveteseg-utcai két teleket, hogy a kis kórházat kibővíthesse. A 68900 forint vételár a sorsjegyek jövedelméből valószínűleg teljesen fedezhető lesz. Az ambulatóriumot amelynek jelenleg tizenegy osztálya van, a lefolyt évben 33 465 beteg látogatta.

Az ambulatórium betegzeit az intézet orvosai legnagyobb részben költészekkel és orvosságokkal is ellátták. Az ambulatórium látogatottsága évről-évre rohamosan emelkedik. Megnyitása óta 312 564 beteg 1 465 128 rendelésben részesült. A lefolyt évben a kórházi osztályon 281 beteg fektült. A kórházi betegek ápolása az egyesületnek 9189 forintjába került. A tizenhárom előző kollégiumot a múlt évben 329 orvosvendék hallgatta. Az egyesület fenntartása a múlt évben 14 973 forintba került, tehát a rendes kiadás 1948 forinttal multa felül a rendes bevételeket. Az egyesület a múlt évben tizenegy pártoló tagot kapott s az egyesületi alapítványok címen mindössze 700 forint folyt be. Az összes ágyalaptványok száma huszonegyre emelkedett.

Végül halatjege elismerésel emlékezik meg a jelentés *József* főhercegről, az egyesület védnökéről, dr. *Schlauch* Lőrinc védnökhelyetteséről, gróf *Szapáry* István elnökéről. Köszönetet fejezi ki az egyesület özvegy *Tavaszy* Endrénének, a gazdasági ügyek főfelügyelőjének, végül *Wlassics* Gyula miniszternek, aki évi kétezer forinttal gyamolítja az állam részéről az egyesületet.

Az évi jelentés után dr. *Stern* Sámuel, az egyesület buzgó pénztárosa terjesztette elő a múlt évi zárszámadásokat és a jövő évi költségelőirányzatot, amely utóbbiban mutatkozó deficitet az egyesület a közönség adományaiából vala fedezhetni.

A közgyűlés a felmentéseket minden irányban megadta, mire a választások következtek. **Márkus József** főpolgármester indítványára megválasztották az igazgatótanácsba: Előnkül: Gróf Szapáry Istvánt, Alelnökkül: Dr. Falk Mikstát, gróf Apponyi Albertet és dr. Lichtenberg Kornélt. Tagokul: Aebly Frigyes, dr. Bárony Jánost, Berzevicy Albertet, dr. Elischer Gyulát, Gelsei Guttmann Vilmost, Hieronymi Károlyt, Jálcs Gézát, Jókai Mórt, Karap Ferencet, Lovag Lederer Sándort, Neumann Ármint, gróf Keglevich Istvánt, Kőrösi Józsefet, dr. Püspöky Emilt, Pucher Józsefet, Rákosi Jenőt, Vészi Józsefet, dr. Sámuel Lázárt, dr. Steiger Gyulát, dr. Strasser Imrét, dr. Tóth Lajost, dr. Vándor Jakabot, Riegler József Edét és Wolfner Józsefet.

Gróf Szapáry István rövid záróbeszéde után a főhercegi pár cserélt tartott, amely körülbelül husz percig tartott. Ez idő alatt **Szék Kálmán**, **Wlassics Gyulával**, **Percezel Dezsővel**, **Özvegy gróf Csekonic Jánosnéval**, **gróf Csekonic Endrénével**, **gróf Károlyi Istvánnal**, báró **Dániel Ernővel** beszélgettek. Ez alkalommal mutatták be **Özvegy Tavaszy Endréné** is a főhercegi párnak. A cserélt után **József főherceg**, **Klotild főhercegnasszony**, **Szirmay grófné udvarbírógye gróf Károlyi Istvánné**, **Bolla adalutás kíséretében dr. Erőss Gyula igazgató és Özvegy Tavaszy Endréné kalauzálása mellett** megtekintették az egyesület körházát.

A női körteremben, ahol gyermekek is vannak, **Klotild főhercegnasszony** egy beteg nőt szólított meg, aki hat hetes csecsemőjével együtt áll kezelés alatt. — Jobban van már? — kérdezte tőle a főhercegnasszony.

— Igenis, felségess asszonyom. **Klotild főhercegnasszony** végigjárva a körteremen a kalauzoló **Erőss igazgatóhoz** fordult:

— Valóban kényelmes berendezés! S milyen tiszta és jó a levegő! Távozása előtt két nagy doboz cukorkát osztott ki a gyermekek között.

A férfiteremben dr. **Erőss igazgató** előre felhívta a főhercegi pár figyelmét egy szegénysorsos olasz fiúcskára, aki melhártagyuladásban fekszik. A főherceg alig hogy megpillantotta: az öt éves **Umberto Minellát**, olaszul kérdezte meg tőle, hogy jól érzi-e magát.

A kis talián kezét nyújtotta a főhercegnek s bátran felelt. Míg a főherceg a kis olaszszal kezét fogott, egy másik szintén 5—6 éves fiúcska sompolygott a társasághoz s egy észrevétlen pillanatban oda-furakodva **Klotild főhercegnasszony** mellé, elkapta kezét s megcsókolta.

— Jaj de megijedtem! — szólt nevetve a főhercegnasszony s hátrafordulva gyengéden megrórgatta a kis fiúcska arcát. Itt is két ekatlya cukorka tette emlékeztetéssé a látogatást. Az igazgatósági irodában éppen újságírók jegyeztettek.

A főhercegnasszony kedves mosollyal fordult hozzájuk:

— Csak rövid ideig zavarjuk önöket! — mondotta, azzal sietve az asztalhoz ment s beírta nevét a vendégkönyvbe közvetlen **József főherceg** neve alá. A társaság azután a konyhába ment, ahol a felvilágosításokat **Özvegy Tavaszy Endréné** adta meg. **József főherceg** megköszönte a huslevest s megjegyezte:

— Es bizony nagyon jó, magam is megenném! Az előkelő vendégeket, amerre csak jártak, meg-lepte a rend és tisztaság. Az udvaron **József főherceg** és **Klotild főhercegnasszony** még **Szék Kálmán** miniszterelnökkel, majd **Wlassics**szal, **Percezel** és **Márkus** főpolgármesterrel váltottak néhány szót, azzal a közönség lelkes éljenzése közben eltávoztak.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Uj Szulamit. **Feld Mátyás** beállott a Szulamit-paródiáirók gárdájába. Paródiájának címe: **Uj Szulamit vagy Abszolút Jakab, Jeruzsálem fia**, műfaját tekintve — a szinlapot idézzük — látványos parodisztikus bohózat énekekkel és táncokkal, három főlövésben egy előképpel. Az új darab ma este diadalmasan vonult be a Városligeti Szinkör színpada révén a nyári szezonba. Az Arena zsufolt háza mindvégig derült hangulatban élvezte a paródiát és a szerzőt a felvonások végén ötször-hatszor a lámpát elő tapsolta. És még egy babérokoszorúval is meglepték. A kacagató figuráknak, a mulatók helyzeteknek persze se szeri, se száma a darabban. A szereplők közül **Nyárai Antal** aratta a legnagyobb sikert, ötleit, amelyeket pedig bővíben vannak, harsogó kacagás követte. **Almásy Iza** halletkosztimjében igen toszott, egyébként játéka is jó volt; **Feldi Boriska** kedvesen énekel; **Jeszenszki Irén** diskrétan adott egy francia kisaszonny; **Lubinszky** ügyesen alakított **Albarrákián**

kívül **Nagy Gyula**, **Szentmiklósy** és **Bihari** tűntek még ki. A parodisztikus zenét **Barna Isz** szerzette és **Donáth** karmester ügyesen dirigálta. Taps, kihívás több a soknál.

A Zeneakadémia évről vizsgálat. A Magyar Királyi Operában holnap pénteken az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia tartja meg évről vizsgálati előadását az operai tanfolyamot végzett növendékekkel, kik részleteket adnak elő az **Aida** és **Villars dragonyosai** operákból. Az előadást általános bérlet-szűnetben tartják leszállított helyárok mellett.

A Vígyszínház premijére. **Kedden**, folyó hó 29-én kerül bemutatásra a **Vígyszínházban Valabrigue** kacagató bohózat: **A mintafőj.** A párisi **Variétés**-színház nagysikerű műsoradójának szereposztása a következő: **Maliwand — Hegedüs: Aurora — Nikó L.; Jouvelin — Góth; Léonie — T. Dellé E.; Clémentine — Haraszthy H.; Dr. Thibaudier — Gál; Klára — Byros F.; Viktor — Bárdi; Felicia — Munkási M.; Marcerolle — Gyűző.**

Repriz az Operában. A Magyar Királyi Operában szombaton **Doppler** Ferencnek már két éve nem adott eredeti operája, **Ilka** kerül színe a **Babatündér** ballal bérletszűnetben, mérsékelt helyárok mellett.

A Vígyszínház műsora következőleg változott meg: pénteken, május 25-én: **Osztrigás Mici;** szombaton, május 26-án: **Az államtűkrár; vasárnap, május 27-én délután: Golgotha, Jászai Mari** fölléptével; este: **Pajkos Jérek.**

Prímadonnák a kóristákért. A vasárnap délutáni **Lumpácius** előadás iránt, amelyben a Népszínház elsőrendű nő- és férfitagjai működnek közre a karszemélyzet javára, olyan ritka érdeklődés mutatkozik, amilyen csak a rendkívül s nagy művészeti élvezetet ígérő előadásokat szokta megelőzni. A jegyek rohamosan kelnek s az érdeklődés mellett a közönség igazi szimpátiáját is bizonyítja a felülfizetések, amelyekkel igen sokan hozzá kívántak járulni a derék karszemélyzet jutalmazásához.

Népszínház. Holnap, pénteken lép föl harmadszor a **Szép Heléna** címszerepében **Karozagné Kopácsy Juliska** asszony. **Páris** szerepét ezuttal is **Hegyi Aranka** s **Orestest Bojár** Teruska játssza. — Szombaton, a **Görög vashalobán** harmadik szerepében lép föl **Amon Margit**, a Népszínház legújabban szerződöttét tagja. A fiatal művésznő **Aszpázia** szerepében mutatkozik be ezuttal. **Iriszt** a szerep kreatója, **Hegyi Aranka** fogja játszani, **Antónia** szerepében pedig **Bojár Teruska** lép föl. — Az **Igmándi kispap** vasárnap esti előadásában **Blaha Lujza** asszony **Esztike**, **Hegyi Aranka** pedig **László Zeuzsa** szerepét fogja játszani.

Hangverseny. A bécsi zongoragyárosok szövetségének termében (Váci-utca 7. sz.) által tegnap tartotta szépsámu hallgatóság előtt az általános kedvelt farnád **Breitner Anna** zongoratanárnő tanítványainak évről vizsgáját. E vizsgának változatos, szép műsora, valamint a tanítványok kitűnő előadása megnyerte a hallgatóság teljes elismerését és minden egyes szám után lelkes taps és tetszésnyilvánítás hangzott föl. A tanítványok közül különösen kitűntek: **Goldberger Irén**, **Olga** és **Ilona**, a **Heisler** testvérek, **Rosenhal Margit** és **Liblich Olga**, a **Schlesinger** testvérek, a **Müller** testvérek és a **Freuer** nővérek, kik szép és izlésteljes játékkal derék tanárnőjük kitűnő módszerének és odaadó tanításának bizonyosságát szolgáltatták.

Verdí feledésbe ment operája. A római **Costanzi**-színházban a napokban egy évtizedek óta feledésbe ment operáját, **Nabucco**, átvett elő őrési sikerrel. **Verdi** ezzel az operájával aratta annak idejében első színpadi sikerét.

Ma este a Telefon Hírmondóban az Orsz. Magy. Kir. Zeneakadémia operai osztályát végzett növendékek vizsgálati előadása lesz hallható. Azután a rendez esti olvasás következik, majd 11 óráig katonai- és cigányzene lesz hallható a **Hírmondó** kagylóin keresztül.

FŐVÁROS.

Menza Akadémika. A székes főváros közgyűlése hat alapítványi helyet szavazott meg a Menza Akadémikához, egyenként 150 forintjával. Ezt a határozatot a választás- és közoktatásügyi miniszter azzal hagyta jóvá, hogy a fővárosi terjesztés fel hozzá évről-évre az alap kezeléséről szóló kimutatásokat.

Adókövetés. A fővárosi adókövető-bizottságok pénteken e hó 25-én, a VI. kerületben az a) bizottság a 4079—4118. hrszám alatt lakó külön meghívottak és s b) bizottság a külön meghívottak III. osztályu keresetadó javaslatait fogták tárgyalni.

EGYESÜLETEK.

(A Lövész-Egyesület kiralyne.) A budapesti polgári Lövész-Egyesület a kiraly születése napjának hetvenedik évfordulójára alkalmából díszelővesszel összekapcsolott ünnepséget rendez. A lövész-díjakhoz eddigelő a következők járultak hozzá: **Darányi Ignác** miniszter két arany zseborát ajándékozott, a magyarországi irgalmas-rond 220 koronát, **Hűvös**

József kir. tanácsos 220 koronát, **Glück Frigyes** fővárosi bizottsági tag 100 koronát, **Del Medico Ágost** főlövész-mester 100 koronát.

(A VIII. kerületi általános közjótékonyasági egyesület ma délelőtt tartotta a közgyűlését dr. **Havas** Benő elnökletével.

Az elnök fájdalommal ad kifejezést annak a szomorú jelenségnek, hogy társadalmunk életében nagy válság mutatkozik. A gazdaság, ipar és kereskedelem nyomozott viszonyokkal küzd s ennek a következményei: az elszegényedés, inség és nyomor egyre kiáltóbban jelentkeznek. Ilyen helyzetben van legnagyobb szükség az emberbaráti szeretet tanúsítására. Büszkén mutathat reá az egyesület, hogy a Józsefvárosi közönség, a társadalom és hatóság támogatásával a legszebb eredményeket mutathatja föl a segélyre szorultak gyámolításában. Köszönetet mond az elnök az egyesület elnökeinek, a fővárosi hatóságának, amely 1500 forinttal támogatta az egyesületet, **Glück Frigyesnek**, aki a múlt évben a munka nélküliek számára szolgáló foglalkoztató műhely létesítését tette lehetővé és **Károlyi Sándor** grófnak, aki a saját adományán kívül azt a sokat jelentő ígéretet is tette, hogy a Józsefvárosban lakó mágások között gyűjtést indít az egyesület javára.

Buzay Károly föltitkár terjesztette elő ezután az évi jelentést, amelyből kitűnik, hogy az egyesület, szakosztályokra oszolva, kiterjesztette a gondjait a népkonyhára, a munkás otthonra, a főruházásokra, segélyezésre s a foglalkoztató és munkásoközvetítő intézményre. Mindezekben igen nagy sikerrel működtek. Ezzel kapcsolatban azt javasolja a választmány, hogy a fővárosban ne állítsanak föl egy nagy munkásotthont, hanem ezt a hasznos és bővült intézményt decentralizálják, vagyis minden kerületben állítsanak föl két-három munkásotthont.

A közgyűlés helyeslőleg vette tudomásul a jelentést s azután újból megválasztották a tisztikart. Előnkékké egyhangulag ismét dr. **Havas** Rezső fővárosi bizottsági tag lett. Igazgatóknak lettek: **Bodó Gusztávné**, **Eöner Jánosné**, **Kausser Jakabné**, **Kraemer Gézánné** és **Pártos Gyuláné**.

(Az építőiparozók országos kongresszusa) pünkösdi vasárnap reggel 9 órakor kezdi meg tanácskozását az új városháza dísztermében. A kongresszus iránt igen nagy az érdeklődés és a jelentkezők száma meghaladja a hétszázat. A kongresszusban a kereskedelmi miniszter is képviselte magát, a díszelőnkésség pedig **Márkus József** főpolgármester, **Halmoz János** polgármester és **Ráth Károly** királyi tanácsos fogadták el, **Eddig** már több érdekes határozati javaslatot nyújtottak be, melyeket az előkészítő-bizottság egyhangulag elfogadott.

(A magyar izraelita kézmű- és földművelési egyesület) választmánya tegnap dr. **Neumann Armin** országgyűlési képviselő előnkélete alatt ülést tartott. Az elnök üdvözölte az újonnan alakuló választmányt és örömeinek adott kifejezést azon, hogy a választmányban az ifjabb nemzedék is az egykori vezetők méltó utódaiban képviselve van. A tisztikar megalakítottán, alelnökké **Adler Lajost**, a választmányi tisztiségekre az eddigi tisztviselőket újból megválasztották. A legutóbbi idő óta a következő adományok folytak be: templomi adományok a pesti izraelita nitközség utján 601 korona; alapítványok: **Neuschloss** Miklóstól 400 korona, **Hartenstein** Zsigmondtól és **Steiner** Gaspártól 200—200 korona. Azonfelül bejelentették, hogy **Robicsék B.** Zsigmond aranyművész, volt egyetemi növendék 2000 koronát hagyományozott az egyesületnek. Az elnök előterjesztésére elhatározták, hogy az eddigi üléstermet hálóteremmé alakítsák át, miáltal a menedékház 40 bennlakó befogadására nyer helyet. Végül elhatározták, hogy a jövő évben újabb öt földműves növendéket vesznek fel s azokat kiképzés végett állami földműves iskolákban helyezik el.

(Magyar munkások köre) címen új társaskör alakult a fővárosban, melynek elnöke **Engel** Tóbiás. Az új munkások a politika teljes kizárásával csakis tagjainak szellemi és szakmabeli művelését tűzte ki céljaul. A kör tagjai vasárnap tartották ismerkedő összejövetelüket a kör Baross-utca 82. sz. a. helyiségében. A társasvacsorát színelőadás és hangverseny előzte meg, utána pedig tánc volt.

(A Maria Dorottya-egyesület) e hó 27-én délelőtt 11 órakor **Andrássy-ut** 65. szám alatt lévő helyiségében választmányi ülést tart. Targyai: 1. Titkári és pénzüri jelentés. 2. Folyó ügyek.

Nyiltér.

Orvosi tekintélyek a

SZOLYVAI

gyógyvizet kiválóan ajánlják: köszvény, hólyag, vizeleti szervek bajainál, cukorbetegség, vesebajok, gyomorgombogedések, torok és tüdőszervek bántalmi esetén

Kitűnő ízű és igen hűtő asztali víz

LUHI-ERZSEBET gyógyforrás

Legkiválóbb hazai gyomorgyógyviz; gyomor s tüdőbántalmak ellen Specificum. Kapható a jobb ásványvizezetekben és az uradalmi ásványvizet bérletőségénél Szolyvan, Bereg-m.

(Az e rovat alatt közlőtelnek sem tartalmért, sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ Szabolcs vármegye monográfiája. A Magyarország Vármegyéi és Városai című országos monográfia szerkesztését dr. Borovszky Samu vette át. Az ő szerkesztése alatt jelent meg már Szabolcs vármegye monográfiája, a vállalat ötödik kötete. A kötet előszavát Kállay András, a vármegye volt főispánja írta. A vármegye főúrnosa dr. Jósza András, az őstörténeti részt írta, Kovács István kuriai bírósági törvénykezései, Kandra Kabos, Lengyel Endre, Görömbey Peter és Geduly Henrik az egyházakat, Vende Ernő tanár a tudomány és irodalom című fejezetet. Legkiválóbb része a munkának a történeti és genealogiai, mindkettőt dr. ifj. Reiszig Edé írta. Az elsőben a szárszói spátság alapító levelének hü magyar fordítását közli, amely eddig fordításban még sehol sem jelent meg, az utóbbiban pedig körülbelül 40 eddig ismeretlen címet. Ezekhez mellékeppen sorakoznak a Vende Aladár segedészszerkesztő, továbbá Mészáros Ferenc, Löffler Samu és Szlabóczky Imre tanárok, Szikszay József ügyvéd, Kálnay László író, Andrássy Kálmán lelkész, Martinyi József igazgató, Simitska Endre gazdasági egyesületi titkár, Ufalussy Zoltán főerdész, Kálnay Zoltán és Virágh László mérnökök, Heim Péter ny. min. tan., Szabó Endre író, Ferenczi Miksa bankigazgató, dr. Hoffmann Emil orvos és Inceződy Lajos m. főlevéltáros dolgozatai, melyeket a központi szerkesztőbizottság tagjai közül Borovszky Samu kivül Lóczy Lajos, György Aladár, Treitz Péter, dr. Kátana Lajos, dr. Berzevicsy Albert, ifj. Szinnyey József, dr. Dárday Sándor, Héjas Endre, Borbás Vince, Németh József, Bedő Albert, Gonda Béla, Kovács Albert, Kormos Alfréd, Banóczy József, Nagy Géza, dr. Némethy Károly és Csoma József vizsgálták felül. Van a munkában 350 szép kiveteli kép, azonkívül két térkép, négy színes kép és nyolc műmelléklet. Ára tizenketek korona.

SPORT.

○ Lovas ünnep. Szébb, színesebb ünnep nincs tavaszal a sportnak, mint amilyen a díjnyújtás és a díjnyújtás szokott lenni, melyet a Gazdasági Egyesület rendez a tisztikarnak. Mint minden évben, ma is ragyogó szép közönség sereglett össze a Tattersall tribúnjai közé, annyi asszony és magnáskisasszony amennyit, a lóversenyeken egész meeting alatt nem látunk. A hadsereg természetesen hatalmasan volt képviselve a nézők sorában is, a generalistól kezdve a kadétig, s mindannyian lelkesen nézték kollégáik bravuros mérvét. Megjelent a lovasok ünnepén József főherceg is Klotild főhercegnővel. gróf Desseffy Aurél és Zoltán Elek altábornagy fogadták a fenségeket a rendezőség nevében. Az előkelő közönség sorában még láthatók voltak Fejérváry, Darányi és Széchenyi Gyula miniszterek, Krieghammer és Goluchovszki közös miniszterek, Lobkowitz tábornagy, gróf Batthyány Elemér, gróf Nádasdy Ferenc stb. Maguk a versenyek rendkívül szépen sikerültek. Különösen a jeu de barre keltett rendkívüli érdeklődést.

A díjnyújtás díjait a következők nyerték: I-ső díjat 1000 koronát és József főh. tiszteletdíját Abonyi Andor honv. huszár főhadnagy, a II-ik díjat 800 koronát és a Magyar Lovaregylet tiszteletdíját Hofmann Lipót őrnagy lován Prónay Sándor honv. huszár főhadnagy, III-ik díjat 300 korona és Budapest székesfőváros tiszteletdíját Spilka Géza főhadnagy (13. huszár ezred). IV-ik díjat 200 korona és Budapesti Tattersall r. társ. tiszteletdíját Komposcht Altonz főhadnagy (4 lov. útegoszt.) V. díjat 200 korona és az osztrák Landwehr miniszter tiszteletdíját Dedinszky Miklós huszár főhadnagy (16. huszár ezred). VI-ik díjat 200 korona és a honvédelmi miniszter tiszteletdíját az eszaj lován Prónay Sándor honv. huszár főhadnagy, VII. díjat 100 koronát és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tiszteletdíját Jales Andor dragonyos hadnagy, VIII. díjat, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tiszteletdíját Makay Izor honvédszázados nyerte.

A díjnyújtásnál az I-ső díjat 2000 koronát és 6 felseje a király tiszteletdíját Brudermann Adolf (uhl. ezr.) őrnagy, II-ik díjat 1000 koronát és Frigyes főherceg tiszteletdíját Wiesauer Ferdinand uhl. őrnagy, III-ik díjat 400 koronát és Lobkowitz herceg tiszteletdíját Haider Miksa székesfővárosi őrnagy, IV-ik díjat 200 koronát és az Urlovások Szövetségének tiszteletdíját Lorber Norbert főhadnagy lován Kempf Emmanuel tüzérszázados, V. díjat 200 koronát és a cs. kir. közös hadügyminiszter tiszteletdíját báró Zech Arnold tábornok lován Moys Elemér honv. huszár főhadnagy, VI. díjat 200 koronát és a magy. kir. honvédelmi miniszter tiszteletdíját Kavetki Román uhánus főhadnagy, VII. díjat 100 koronát és az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület tiszteletdíját Kessler A. székesfővárosi őrnagy, VIII. díjat 100 koronát és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tiszteletdíját Pongráz Arthur huszárkapitány.

A jeu de barre (lovasjáték): az I-ső díjat, 500 koronát és Ferenc Ferdinánd főherceg tiszteletdíját Jóny Ferdinánd honvédszázadoskapitány, a II-ik díjat, 200 koronát és Ottó főherceg tiszteletdíját gróf Koziebrodzki József uhánuskapitány, a III-ik díjat, 100 koronát és a m. kir. honvédelmi miniszter tiszteletdíját Wittenberg György honvédszázadoskapitány lován Prónay Sándor honvédszázadoskapitány, a

IV-ik díjat, 100 koronát és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tiszteletdíját Dedinszky huszár főhadnagy.

○ Torna-ünnep. A Budapesti (budai) Tornaegylet huszonöt éves fennállását fényes tornaünnepel ülte meg ma délután a Margit-köruton levő játszótéren. A fővárosnak majdnem valamennyi sportegylete részvételével az ünnepben, melyen rendkívül nagy számú előkelő közönség jelent meg, közöttük herceg Lobkowitz hadtestparancsnok nevével, báró Fejérváry, Wlassics, Darányi miniszterek, Berzevicsy Albert stb. A dísztorna felvonulással, zászlókoszorúval és bot-szabadyakorlatokkal kezdődött. Ezután következett a résztvevő egyletek csapatornázása különböző félék szerekben. Itt különösen a jubiláló egylet csapatát tüntek ki. A következő szám mintacsapatok versenyornázása korlátlan volt. E versenyre négy egylet nevezett és pedig a Nemzeti Tornaegylet, a Magyar Testgyakorlók Köre, az Óbudai Tornaegylet és a Budapesti (budai) Tornaegylet. Győztesen a jubiláló egylet csapata került ki, elnyerve a jubileumi vándordíj mellett egy díszoklevelet is, amely a csapatot alkotó tornászok és az előtornász neveit örökíti meg.

A 100 méteres síkfutásban négy előfutám ut-n első lett Hellmich Miksa (O. T. E.), második Rupp Jenő (B. b. T. E.), harmadik Strausz Gyula (B. E. A. C.)

A magasba való súlydobásban Föthy Nándor (N. E.) győzött: bámolatos hat méteres dobásával. Díjnyújtás érmet és a budai bölgyek remek tiszteletdíját nyerte. Második Coray Arthur (B. T. C.), harmadik Strausz Gyula (B. E. T. C.) lett.

Magas ugrás a földről volt a verseny következő pontja. Első lett Dános Árpád (O. T. E.) 163 cm., második Sasse Károly (B. A. C.) 163 cm., harmadik Sajó (B. T. C.) és Strausz Gyula (B. E. A. C.) holtversenyben.

A dísztornt az egyletek csapatainak játéka zárta be, mely után Kollár Lajos elnök szép beszéd kíséretében osztotta ki a díjakat.

○ Bécsi lóversenyek. Nagyon kevés érdekességgel kezdődött ma meg a Freudenauban a Derby-meeting. A programom szerepelt ugyan az osztrák Kancadij s a verseny nap mégis olyan unalmas volt, mint késő őszi idején, amikor a lovak és sportsmanek már letűrt félében vannak. Roppant kevés ló futott az egyes versenyekben s maga a kancadij is csak hét ló közt dől el, csaknem a legnagyobb outsidernek, Quotának a győzelme. A két favorit: Miss Duncan és Dundai 2-ik és harmadik helyet foglalták el. A versenyek közül nem kevesebb, mint 3, a Metcalistállónak jutott; az látszik ebből, hogy a többi nagy istálló még mindig nincs rendben. Szép volt a Trompeter steeplechase, melyet Bokhara nyert meg igen jó steeplerek ellen.

Az eredmények a következők:

I. Kétévesek verseny. Díj 3000 korona. Távoleség 1000 méter. Söllinger R. sz. Carrascoja (Wilton) első, Ferdinandy E. Birije (Wallasek) második, báró Springer G. Florestanja (Hyams) harmadik. Ítélet: Könnyen 1 és fél hosszal nyerve. Totalizátor: 10: 15.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távoleség 1600 méter. Egyedi I. Ealtavárja (Wallasek) első, Mr. Dorryt Mafojja (Lure) második, Baltazzi A. Geckoja (Cleminson) harmadik. Ítélet: Könnyen 1 hosszal nyerve, 7 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 17. A győzestire ajánlat nem volt.

III. Osztrák kancadij. Díj 30000 korona. Távoleség 2400 méter. Egyedi Lajos Quotaja (Bulford S.) első, gróf Wimpffern S. Miss Duncanja (Adams) második, báró Uchtritz Zs. Dundija (Poole) harmadik. Azután Imorham, Titok, Seilö, Culture. Ítélet: Könnyen 2 hosszal első, 1 és fél hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 163. Helyfoglalások: I. 50: 121. II. 50: 65. III. 50: 78.

IV. Női-verseny. Díj: 4000 korona. Távoleség: 1000 méter. 2 évesek. Gróf Degenfeld I. High Leicestershireje (Wilton) első; gróf Sternberg A. Resistentereje (Adams) második; Oborai ménes Iffyje (Gilchrist) harmadik. Azután Blaskovich Elemér Csalóka-ja (Black). Ítélet: Könnyen négy hosszal nyerve, 5t hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 15. Helyfoglalás: I. 50: 54; II. 50: 60.

V. Handikap. Díj: 2000 korona. Távoleség: 2000 méter. Szászberki ménes Tab abrója (Slack) első; Mr. Siltan Barkarolja (Soutbey) második; herceg Auersperg F. Martiguanja (Cleminson) harmadik. Ítélet: Könnyen egy hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 16.

VI. Trompeter steeple chase. Díj 6000 korona, távoleség 4000 méter. Mautner V. Bokhara (Buckenhalm) első, herceg Taxis M. Gondolata (Williamson) második, gróf Orsics P. Troubadourja (Sheybal) harmadik. Azután Eregy, Wagner, Senour II., Clarion, p. p. c. Birói ítélet: könnyen három hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 44. Helyfoglalások: I. 50: 88, II. 50: 76, III. 50: 124.

VII. Schönfeld Rennen. Díj 3000 korona. Távoleség 1200 méter. Mr. Black Orchofe (Walasek) első, Mr. Newmarket Malteserje (Bulford) második, br. Springer G. Or Dur (Hyams) harmadik. Könnyen 5/8 hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Totalizátor: 10: 21.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A nagyszalontai bűnpör. A nagyváradi esküdtörbőség ma hozta meg ítéletét a nagyszalontai gyilkosság ügyében. A törvényszék az esküdtök veredike alapján Bajó Lajost a btkv. 279. §-ába ütköző, 281. §. szerint minősülő szándékos emberölésért hét évi fegyházra ítélte. Különös súlyosbító körülménynek vették, hogy két család boldogságát tette tönkre.

§§ Ügyvédek párbaja. Dr. Halmos Károly kassai ügyvéd dr. Sauberer Béla kollégájának egy peritára azt a kifejezést használta, hogy tollát lelkiismeretlenség vezette. A sértő kifejezésért Sauberer kihívta Halmost. Az ópáki vendéglőben a két ügyvéd meg is verkedett s Halmos jobb kezén súlyosan megsérült. A kassai törvényszék párviadal vétsége miatt vonta őket felelőségre és Sauberert tíz napi Halmost pedig öt napi államfogházra ítélte. Ezt az ítéletet egy a királyi tábla, mint most a Kuria, negyedik büntető tanácsa, Losonczy Ödön bíró előadása alapján helyben hagyta.

§§ Ártatlanul elítélve. Az orosz igazságszolgáltatásra szomorú világot vet az a törvényszéki tévedés, melynek egy fiatal ezredes esett áldozatul. Néhány évvel ezelőtt Goldvger altábornagy özvegyét és öreg szolgáját meggyilkolva találták. A gyanu egy Talma nevű ezredesre esett, törvény elé állították s örökös kényszermunkára ítélték. Az elítéltet Sachalin szigetére küldték száműzetésbe. A szerencsétlen Talma rokonsága mindent megtett, hogy az ezredes ártatlanságát bebizonyítsa s a mult évben a véletlen is segítségére jött a családnak, mikor egy Karpov nevű ember a maga jószántából bevallotta, hogy az özvegyet és szolgáját ő gyilkolta meg. A törvényszék azonnal elrendelte, hogy Talma ezredest hozzák vissza a szigetről. Akkor azonban az a speciálisan oroszos dolog történt, hogy az ezredest sehol sem találták, sem Sachalin szigetén, sem egyebütt nagy Oroszországban. Erre a törvényszék úgy segített magán, hogy Karpovot esküdtészek elé állította s ám-bár Karpov beismerte bűnét, ártatlannak mondták ki a gyilkosságban. Csakis orgazdaságban vallották bűnösnek, mert nála találták meg az altábornagyné-től ellopott ékszereket. Talma családja most az ítélet megsemmisítését követeli, ami valószínűleg meg is fog történni.

TÁVIRATOK.

Czornovitz, május 24. Tegnap délután a sucavai járásban lévő Lipoveni községben tűz támadt, amely 80-nál több házat pusztított el. 800 ember hajléktalan.

Darmstadt, május 24. Vilmos hosszoni herceg, a nagyherceg nagybátyja, ma délután több napi betegség után meghalt.

Belgrád, május 24. A három hét óta tartó sűrű esőzés miatt Sándor királynak Szerbiába való elutazását egy héttel elhalasztották.

Konstantinápoly, május 23. Az Agence de Constantinople illetékes forrásból szerzett információk alapján megafolyta azt a hírt, hogy Hekieri szandzsákban 400 örmény család tért át az izlamra.

New York, május 24. A kanaszsi demokrata párt utasította nemzetgyűlési képviselőit, hogy az elnökválasztáson Bryan jelöltségét támogassák. St. Louisban tegnap ismétlődtek a zavargások. Egy rendőr halálosan megsebesült.

London, május 24. Wight szigetén ma választottak képviselőt az alsóházba a bíróné és peerré kinevezett Webster helyébe. Seely (unionista) 6432 és Baring (liberális) 5370 szavazatot kapott.

Vér a tanyán.

Prága, május 24. Reichenauból jelentik, hogy tegnapelőtt este 10 óra után mintegy 400 bambergi munkás megtámadta Kutschera Tóbiás járási főnök és földbirtokos luseteni tanyáját, mert őt okolják azért, hogy a reichenauai járásban megrágták a tej. A dulakodásban négy ember, közöttük Kutscherának egy fia megsebesült. Kutschera jószágában is tetek kárt, amely azonban nem nagy. A sebesülteket orvosi kezelés alá vették, de úgy látszik, állapotuk nem súlyos. Néhány tettest már letartóztattak és átadták a bíróságnak.

A rettegő hatalmak.

London, május 24. A Times jelenti Kairóból e hó 23-áról: Nemesak az angolok, hanem a többi nemzet is, különösen pedig a franciák aggnak az egyiptomi panizlamitikus fanatizmus növekedése miatt. A moszalom már veszedelmes izgatottságot

